รูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ*

THE MODEL OF SCHOOL PLANT PLANING OF RAJABHAT UNIVERSITIES

พณกฤษ บุญพบ (Phanagrid Boonpob)**
ประเสริฐ อินทร์รักษ์ (Prasert Intarak)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา1)องค์ประกอบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) รูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 3) ผลการยืนยันรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย 1) การศึกษาวิเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย 2) การสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ3) การตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยอ้างอิงจากผู้เชี่ยวชาญจากการใช้วิธีการชาติพันธุ์วรรณากลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 38 มหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหาร บุคลากรสายวิชาการ และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 342 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การควบคุมอาคาร การบำรุงรักษา สิ่งอำนวยความสะดวก การออกแบบอาคารสถานที่ การจัดการพลังงานในอาคาร และการบริหารงานทั่วไป

2. รูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏประกอบด้วย 6องค์ประกอบโดยทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันและมีอิทธิพลทางตรงต่อการบริหารงานทั่วไปและการควบคุมอาคารมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการบริหารงานทั่วไป โดยผ่านการบำรุงรักษา และผ่านสิ่งอำนวยความสะดวก การบำรุงรักษา มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการบริหารงานทั่วไป โดยผ่านการออกแบบอาคารสถานที่ ผ่านสิ่งอำนวยความสะดวก และผ่านการจัดการพลังงานในอาคาร สิ่งอำนวยความสะดวกมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการบริหารงานทั่วไป โดยผ่านการจัดการพลังงาน

---

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์เรื่องรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

This article is a part of the dissertation “The model of school plant planning of Rajabhat universities” by advisor : ASST. PROF. Prasert Intarak, Ed.D.

** นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรE-mail:phanagrid@hotmail.com

Students and Advisor in Doctor of Philosophy Program, Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University ; E-mail:phanagrid@hotmail.com

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

ในอาคาร และสุดท้ายคือการออกแบบอาคารสถานที่ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการบริหารงานทั่วไป โดยผ่านการควบคุมอาคารและผ่านการจัดการพลังงานในอาคาร

3. รูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิ ว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

คำสำคัญ:การวางแผนอาคารสถานที่ , มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Abstract

The purposes of this research were to identify ; 1) the factors of school plant planning of Rajabhat universities, 2) the model of school plant planning of Rajabhat universities and 3) to confirm the model of school plant planning of Rajabhat universities. This research was a descriptive research. There were three steps of this research; 1) analysis the conceptual framework in school plant planning in Rajabhat universities, 2) creating the causal relationship of the school plant planning in Rajabhat universities, and 3) examination the causal relationship model of school plant planning in Rajabhat universities by experts from the Ethnographic Futures Research technique (EFR). The samples were 38 Rajabhat universities. The respondents were administrators, academic staffs, and support staffs in Rajabhat universitieswith the total of 342 respondents. The instruments used for collecting the data were semi-structured interview form and opinionnaire. The statistical used for analysis the data were content analysis, frequency, percentage, arithmetic mean,standard deviation , Exploratory Factor Analysis, and Path Analysis.

The research findings revealed that :

1) The components of school plant planning factors of Rajabhat universities consisted of six components :Building Control, Maintenance, Facilities, Building Design, Energy Management in the Building, and General Administration.

2) The model of school plant planning of Rajabhat universities consisted of six components. All of components were correlated with each others while each component had direct effected to General Administration. Building Control had indirect effected on General Administration by Maintenance and Facilities. Maintenance had indirect effected on General Administration by Building Design, Facilities, and Energy Management in the Building. Facilities had indirect effected on General Administration by Energy Management in the Building. Finally, Building Design had indirect effected on General Administration by Building Control and Energy Management in the Building.

3) The model of school plant planning of Rajabhat universities was confirmatedby the experts that appropriate, accurate, possible, correct, useful, and accordant with the conceptual framework.

Keyword : School Plant Planing , Rajabhat Universities

บทนำ

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า อาคารสถานที่ในสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคมของนักเรียนเป็นอย่างมาก อาจกล่าวได้ว่า สถานศึกษาคือเมืองเล็กๆ ที่ครูและนักเรียนมาใช้ชีวิตร่วมกันตลอดวันเป็นเวลานานตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ดังนั้นการจัดบริเวณของสถานที่หรือการจัดการด้านอาคาร จึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งยิ่งต่อกิจกรรมการเรียนการสอนพร้อมกันนี้จะต้องมีการจัดระบบสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อมในสถานที่ศึกษา ซึ่งผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนงานด้านอาคารสถานที่จะต้องมีการเตรียมแผนไว้แต่แรก พร้อมทั้งมีการเตรียมแผนในการเปลี่ยนแปลงที่จะมีสิ่งใหม่ๆที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มหน้าที่ใช้สอยให้มากขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2549) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการวางแผนอาคารสถานที่ในสถานศึกษามีความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีพื้นที่การดูแลรักษามากมาย ซึ่งผู้บริหารจะต้องดำเนินการการบริหารจัดการเกี่ยวกับการวางแผนอาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยบรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่กำหนดไว้ โดยจะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย มีการจัดแบ่งหน้าที่ให้ถูกต้อง มีการวางแผนแบ่งสายงานการบริหาร พร้อมทั้งให้มีองค์การรับผิดชอบในแต่ละฝ่ายให้เห็นชัดเจน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการบริหารงาน ดังนั้นงานฝ่ายอาคารสถานที่จึงถือว่าเป็นงานสำคัญงานหนึ่งที่ผู้บริหารต้องให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด

อาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งที่จะเอื้ออำนวยให้สถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติภารกิจหลักที่ประเทศชาติได้กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการผลิตนักศึกษาให้มีความรู้ที่อุดมไปด้วยปัญญาตามความสามารถและความถนัดของตนเองในแต่ละสาขาต่าง ๆ เพื่อประกอบอาชีพและดำรงชีวิตไปได้ด้วยดีในแต่ละภูมิภาค ทั้งนี้อาคารสถานที่ในสถานศึกษายังเป็นสถานที่ที่เอื้อต่อการบริการในการส่งเสริมให้ความรู้ทางด้านการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงรักษาศิลปะและวัฒนธรรมและการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดีของชาติให้แก่สังคม และองค์กรต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่นั้น ๆ ให้มีความถูกต้องทางด้านวิชาการเป็นสำคัญ(พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547,2547) ซึ่งอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการก่อสร้างอาคารสถานที่มาเป็นเวลาหลายปี โดยเริ่มแรกมีการพัฒนามาจาก "โรงเรียนฝึกหัดครู" โดยโรงเรียนฝึกหัดครูแห่งแรกเปิดสอนเมื่อวันที่ 12 ตุลาคมพ.ศ. 2435 ซึ่งตั้งขึ้นบริเวณโรงเลี้ยงเด็ก ตำบลสวนมะลิ ถนนบำรุงเมืองจังหวัดพระนคร (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร) หลังจากนั้นจึงได้ขยายไปตั้งอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศ และจากโรงเรียนฝึกหัดครูได้เปลี่ยนชื่อเป็นเป็น"วิทยาลัยครู"ในเวลาต่อมา และในปี พ.ศ. 2538ได้มีพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏยกฐานะวิทยาลัยครูให้เป็น "สถาบันราชภัฏ" อย่างเป็นทางการ โดยให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนา ท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

วิชาการและวิชาชีพชั้นสูงทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครูจากนั้นในปี พ.ศ. 2547 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "มหาวิทยาลัยราชภัฏ" อย่างเป็นทางการ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏดังเช่นปัจจุบัน(วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี,2556)เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 40 แห่ง ซึ่งในแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏจึงมีลักษณะของอาคารและสถานที่ในท้องถิ่นของแต่ละภูมิภาคของประเทศที่แตกต่างกัน ดังนั้นการวางแผนอาคารสถานที่จึงมีแบบเฉพาะในท้องถิ่นของแต่ละภูมิภาค และลักษณะอาคารสถานที่อาจจะไม่แตกต่างกันมากนัก แต่หากมองในรายละเอียดแล้วจะเห็นการวางแผนและลักษณะเด่นในอาคารสถานที่ของแต่ละภาคไม่ว่าจะเป็นรูปแบบและรูปทรงของอาคาร รวมทั้งสภาพแวดล้อมของแต่ละสถานที่มีความแตกต่างกันบ้างเพียงบางส่วน จึงทำให้บริบทของการวางแผนอาคารสถานที่ของแต่ละสถาบันไม่เหมือนกันตามบริบทของพื้นที่ และในปัจจุบันจึงไม่สามารถยืนยันได้แน่ชัดว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏใดมีการวางแผนอาคารสถานที่ที่ดีที่สุด เพราะเนื่องจากในแต่ละสถาบันจะมีนโยบายในการวางแผนอาคารสถานที่ ตามวัตถุประสงค์หรือยุทธศาสตร์ของแต่ละมหาวิทยาลัยที่ตั้งไว้ นำมาเป็นทิศทางในการบริหารจัดการภายในองค์กรเท่านั้น ทั้งนี้บางสถาบันอาจจะมีการวางแผนอาคารที่ดี แต่ก็มีบางสถาบันอาจมีการวางแผนอาคารสถานที่ยังไม่สมบูรณ์ เพราะเนื่องจากอาจจะขาดทรัพยากรในการดำเนินการในบางด้าน และขาดแนวทางในการวางแผนอาคารสถานที่ที่ดี(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,2549)

อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยราชภัฏบางแห่งอาจมีก่อสร้างอาคารและการวางแผนสถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่การก่อสร้างโรงเรียนฝึกหัดครู พ.ศ.2435 ที่มีกรมฝึกหัดครูเป็นผู้ดูแล ซึ่งจะเห็นได้ว่าระบบในการบริหารจัดการอาคารสถานที่จะยังไม่สมบูรณ์เท่ากับในปัจจุบันนี้ เพราะในการวางแผนอาคารสถานที่ในแต่ละช่วงชั้นอาจมีการวางแผนออกแบบอาคารสถานที่ที่แตกต่างกันตามสภาพของภูมิภาคหรือสภาพแวดล้อมในแต่ละสถานที่ หรือแม้แต่ในปัจจุบันนี้ก็ตามในเรื่องของการก่อสร้างอาคารและสถานที่ต่างๆ ที่อาจจะพบข้อจำกัดในเรื่องของนโยบายของผู้บริหาร และงบประมาณในการดำเนินการ กล่าวคืออาจจะดำเนินก่อสร้างอาคารและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ตามนโยบายผู้บริหารโดยใช้งบประมาณที่มีจำกัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอาจไม่ครบสมบูรณ์ในรูปแบบการก่อสร้างอาคารที่ถูกต้อง ดังนั้นจึงส่งผลกระทบในเรื่องการวางแผนอาคารสถานที่ ที่อาจไม่สมบูรณ์ไปด้วย กล่าวคือ ขาดการวางแผนการจัดการพลังงานในอาคารและสถานที่ ขาดการวางแผนในการควบคุมอาคารในขณะที่ใช้อาคาร ขาดการวางแผนการบำรุงรักษาในขณะที่พบสิ่งชำรุด และขาดการวางแผนในเรื่องการบริหารจัดการอาคารที่ถูกต้องและครบวงจร (สิน พวงสุวรรณ,2556)

ในปัจจุบันถึงแม้มหาวิทยาลัยราชภัฏในแต่ละแห่งจะมีอาคารสถานที่ใกล้เคียงกัน และมีเกณฑ์หรือตัวชี้วัดในการประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนอาคารสถานที่ทั้งของ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาองค์การมหาชน (สมศ.) ที่กำหนดให้นำมาใช้ในการจัดทำประกันคุณภาพการศึกษาที่ใช้เหมือนกันก็ตาม(สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา,2553)แต่ในเรื่องของการวางแผนการบริหารงานอาคารสถานที่อาจมีแนวทางปฏิบัติที่ต่างกัน เนื่องจากต้องดำเนินงานตามนโยบาย ตามความเหมาะสม และการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารของแต่ละมหาวิทยาลัยนั้นๆ(สิน พวงสุวรรณ,2556)ซึ่งที่ผ่านมาอาจมีการปัญหา และข้อจำกัดอื่นๆที่เกิดขึ้นต่อความไม่พร้อมที่จะสนับสนุนในการวางแผนอาคารสถานที่ของแต่ละ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพราะยังไม่มีระบบการวางแผนอาคารสถานที่ที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีและชัดเจนต่อการดำเนินงานในปัจจุบันนี้

จากความเป็นมาและปัญหาที่พบดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ เพื่อจะทำให้การดำเนินงานอาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏมีรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีและชัดเจนต่อการดำเนินงานอาคารสถานที่ที่สมบูรณ์ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาคมมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยสอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันมากยิ่งขึ้น และจากการทบทวนเอกสารวิจัยพบว่ายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับวิจัยรูปแบบการวางแผนงานอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอย่างชัดเจนซึ่งการศึกษารูปแบบของการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในครั้งนี้น่าจะได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับองค์ประกอบรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จะสามารถจะอำนวยความสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติงานขององค์กร และสามารถนำไปสู่การบริหารในการวางแผนอาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏได้เป็นอย่างดียิ่ง พร้อมทั้งจะเป็นแนวทางหรือรูปแบบที่ทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏควรกำหนดไว้เป็นนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการวางแผนอาคารสถานที่อย่างแท้จริง ในขณะเดียวกันก็เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติในการวางแผนอาคารสถานที่ และให้รายละเอียดในการดำเนินงานการวางแผนอาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏได้อย่างถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อศึกษารูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อศึกษาและทราบผลการยืนยันรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยการดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอนดังต่อนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผู้วิจัยจัดเตรียมโครงการวิจัยอย่างเป็นระบบตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย โดยเริ่มต้นด้วยการศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็นของรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้วยการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร(content analysis) สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากตำรา เอกสารวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากสื่อหลากหลายทั่วไปและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ได้ตัวแปรที่ต้องการศึกษาแล้วจึงนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview)และนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการวางแผนอาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัยโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้มา จำนวน 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหิดล (สุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยของภาครัฐเนื่องจากได้รับการยอมรับในเรื่องการวางระบบบริหารจัดการกายภาพและสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยรังสิต (สุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยเอกชนเนื่องจากได้รับการยอมรับในเรื่องการวางระบบการจัดการพลังงาน) และมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (สุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเนื่องจากได้ผลคะแนนการ

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

ประกันคุณภาพการศึกษาโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)เป็นอันดับที่ 1 ในปีการศึกษา 2555 จากจำนวน 40 แห่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (interactive interview)เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมในเรื่องรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีประสิทธิผล และนำทั้งการวิเคราะห์เนื้อหาและข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 120 ตัวแปร

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เป็นการนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ตัวแปรมาสร้างและพัฒนาเป็นแบบสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากนั้นดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม) โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(content validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไปและนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้คำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 120 ข้อนำไปทดลองใช้ (Try - Out) กับมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีผู้ให้ข้อมูลมหาวิทยาลัยละ 18 คนรวมทั้งสิ้นจำนวน 36 คน แต่ละมหาวิทยาลัยประกอบไปด้วยผู้บริหารจำนวน 6 คน กลุ่มบุคลากรสายวิชาการ 6 คน และกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุน 6 คน และนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability)ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา(∝-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.991 และได้แบบสอบถามเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่จัดทำสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับหน่วยวิเคราะห์ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 38 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลมหาวิทยาลัยราชภัฏละ 9 คนประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารจำนวน 3 คน (คือผู้บริหารที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องงานบริหารอาคารสถานที่ ตั้งแต่อธิการบดี , รองอธิการบดีและผู้อำนวยการ)กลุ่มบุคลากรสายวิชาการจำนวน 3 คน (คืออาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการวางแผนออกแบบอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และการจัดการพลังงาน) และกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนจำนวน 3 คน (คือบุคลากรเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนอาคารสถานที่ วิศวกรต่าง ๆ และหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานอาคารสถานที่) รวมทั้งสิ้นจำนวน 342 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 342คน รวมจำนวน342ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนนี้เป็นการนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากขั้นตอนที่ 3 มาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของเครื่องมือ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่การวิเคราะห์รูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard

deviation) และนำค่าที่ได้รับมาดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis)แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปองค์ประกอบของรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏและนำองค์ประกอบที่ได้รับมาวิเคราะห์หาค่าสถิติความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ(path analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป AMOS มาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อทราบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นตอนที่ 5 การยืนยันข้อค้นพบ

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ประกอบไปด้วย 6 รูปแบบ ที่ค้นพบจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Path Analysis) มาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมีโครงสร้าง (structure interview) โดยวิธีการเชิงอนาคตด้วยเทคนิค (Ethnographic Future Research :EFR) เพื่อตรวจสอบยืนยันเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง รวมถึงข้อวิจารณ์อื่นๆ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และมีความรู้ทางด้านการวางแผนอาคารสถานที่จำนวน 9 ท่าน มาตรวจสอบยืนยันเพื่อนำมาสรุปและปรับปรุงเป็นรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้นและเป็นผลงานการวิจัยในฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor analysis) เพื่อสกัดตัวแปรให้เหลือตัวแปรประกอบที่สำคัญโดยการวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์ภาวะน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่สำคัญ ใช้การสกัดองค์ประกอบ (factor extraction) ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : PCA)โดยการหมุนแกนแบบตั้งฉาก(orthogonal rotation) ด้วยวิธีการวาริแม็กซ์(varimax rotation) โดยข้อตกลงเบื้องต้นในการศึกษาครั้งนี้ใช้เกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบตามแนวคิดของไกเซอร์ (Kaiser’s criterion)โดยจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีตัวแปรบรรยายองค์ประกอบนั้น ๆ ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ในแต่ละตัวแปรตั้งแต่0.5 ตามวิธีการของไกเซอร์ (Kaiser) ขึ้นไป พบว่ามีทั้งหมด6 องค์ประกอบเท่านั้นที่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณา คือ องค์ประกอบที่ 1 ถึงองค์ประกอบที่ 6โดยผู้วิจัยตั้งชื่อให้สอดคล้องกับตัวแปรที่อธิบายแต่ละองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1การควบคุมอาคารประกอบด้วย 31ตัวแปรมีค่าน้ำหนักปัจจัยของตัวแปรระหว่าง 0.763 ถึง 0.510มีค่าความแปรปรวนของระดับปฏิบัติได้ร้อยละ 18.827 และองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ทั้งนี้จากองค์ประกอบที่ 1 การควบคุมอาคาร (Control)ซึ่งมี 31 ตัวแปร จึงดำเนินการสกัดปัจจัย (PrincipalComponent Analysis : PCA)เพื่อให้ได้ตัวแปรย่อยขององค์ประกอบที่ 1 การควบคุมอาคาร พบว่าได้ 3 องค์ประกอบย่อย คือองค์ประกอบที่ 1.1 การวางแผนการควบคุมอาคาร องค์ประกอบที่ 1.2 การบริหารจัดการอาคาร และองค์ประกอบที่ 1.3 การตรวจสอบอาคาร

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

องค์ประกอบที่ 2 การบำรุงรักษา ประกอบด้วย 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักปัจจัยของตัวแปรระหว่าง 0.753 ถึง 0.522มีค่าความแปรปรวนของระดับปฏิบัติได้ร้อยละ 9.217และองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 2

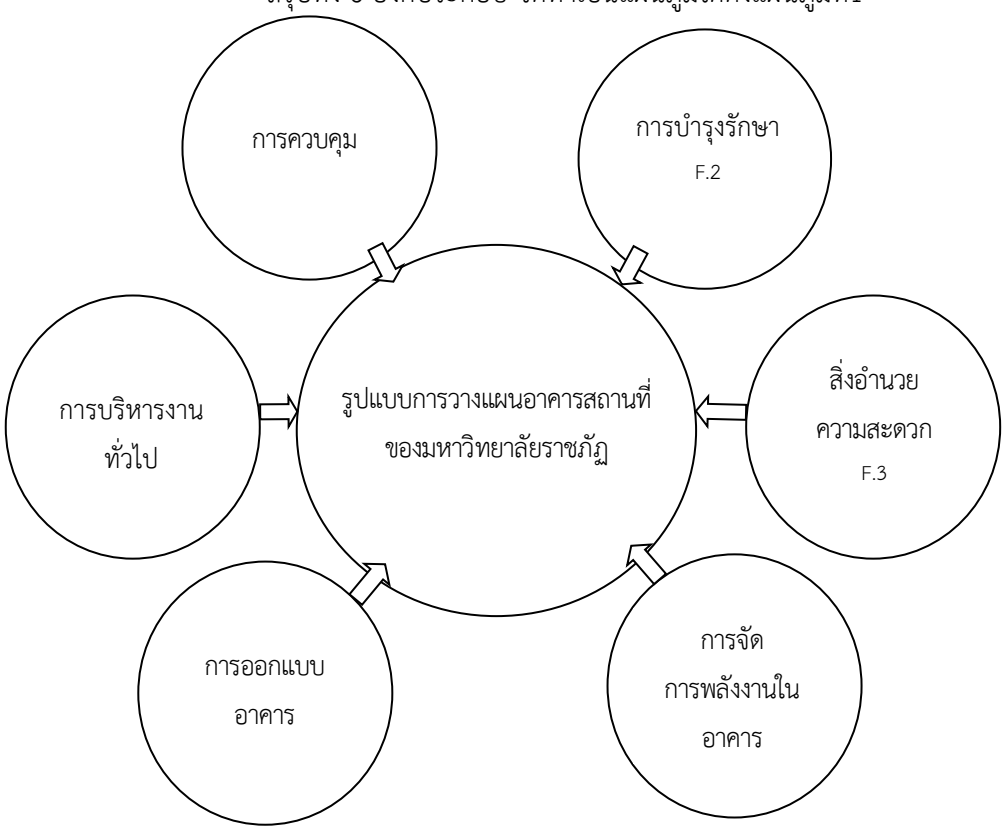
องค์ประกอบที่ 3 สิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย 6ตัวแปร มีค่าน้ำหนักปัจจัยของตัวแปรระหว่าง 0.737 ถึง 0.505มีค่าความแปรปรวนของระดับปฏิบัติได้ร้อยละ 7.325 และองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 3

องค์ประกอบที่ 4 การออกแบบอาคารสถานที่ ประกอบด้วย 7ตัวแปร มีค่าน้ำหนักปัจจัยของตัวแปรระหว่าง 0.871 ถึง 0.746มีค่าความแปรปรวนของระดับปฏิบัติได้ร้อยละ 6.338 และองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 4

องค์ประกอบที่ 5 การจัดการพลังงานในอาคาร ประกอบด้วย 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักปัจจัยของตัวแปรระหว่าง 0.698 ถึง 0.601มีค่าความแปรปรวนของระดับปฏิบัติได้ร้อยละ 5.339 และองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 5

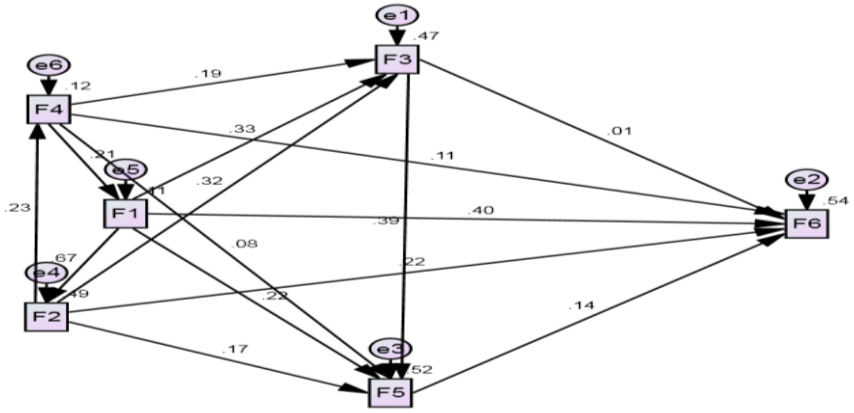
องค์ประกอบที่ 6 การบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักปัจจัยของตัวแปรระหว่าง 0.697 ถึง 0.545มีค่าความแปรปรวนของระดับปฏิบัติได้ร้อยละ 3.809 และองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 6

สรุปทั้ง 6 องค์ประกอบ จัดทำเป็นแผนภูมิได้ดังแผนภูมิที่1



แผนภูมิที่ 1แสดงองค์ประกอบรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป AMOS มาใช้ในการวิเคราะห์ เป็นความสัมพันธ์ของ 6 องค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าสถิติไค-สแควร์ Chi-Squarep-value มีค่าเท่ากับ0.000 ค่าไคสแคร์-สัมพัทธ์ Degree of Freedom df. มีค่าเท่ากับ 0.000ค่าดัชนี Goodness-of-fit indicesGFI. มีค่าเท่ากับ 0.395 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้วAdjusted Goodness-of-fit indices AGFI. มีค่าเท่ากับ 0.154ค่าดัชนี Relative Fit Index RFI. มีค่าเท่ากับ 0.000 ค่าดัชนียกกำลังสองเฉลี่ยRoot Mean Square Residual RMR. มีค่าเท่ากับ .450 ค่าความคลาดเคลื่อนในรูปแบบมาตรฐานนี้มิติสูงสุดLargest Standardized Residual มีค่าเท่ากับ 0.000 ค่าดัชนี Root Mean Square Error of Approximation RMSEA. มีค่าเท่ากับ .443 และค่าดัชนี Comparative Fit Index CFI. มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งค่าสถิติทั้งหมดผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด ผลการวิเคราะห์ทำให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2



แผนภูมิที่ 2แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏระหว่างองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ

จากแผนภูมิที่ 2 จากโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เมื่อพิจารณาเส้นทางอิทธิพลของตัวแปร พบว่าองค์ประกอบทุกตัวมีความสัมพันธ์ต่อองค์ประกอบการบริหารงานทั่วไป โดยที่องค์ประกอบการควบคุมอาคาร องค์ประกอบการบำรุงรักษา องค์ประกอบสิ่งอำนวยความสะดวก องค์ประกอบการออกแบบอาคารสถานที่และองค์ประกอบการจัดการพลังงานในอาคาร ล้วนมีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบการบริหารงานทั่วไป

นอกจากนี้ยังพบองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบอื่น ๆ คือองค์ประกอบการควบคุมอาคาร ได้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบการบริหารงานทั่วไป โดยผ่านองค์ประกอบการบำรุงรักษา ผ่านองค์ประกอบสิ่งอำนวยความสะดวก ต่อมาคือองค์ประกอบการบำรุงรักษา ได้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบการบริหารงานทั่วไป โดยผ่านองค์ประกอบการออกแบบอาคารสถานที่ ผ่านองค์ประกอบสิ่งอำนวยความสะดวก และผ่านองค์ประกอบการจัดการพลังงานในอาคาร ต่อมาคือองค์ประกอบสิ่งอำนวยความสะดวก ได้มี

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

อิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบการบริหารงานทั่วไป โดยผ่านองค์ประกอบการจัดการพลังงานในอาคาร และสุดท้ายคือองค์ประกอบการออกแบบอาคารสถานที่ ได้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบการบริหารงานทั่วไป โดยผ่านองค์ประกอบการควบคุมอาคาร และ องค์ประกอบการจัดการพลังงานในอาคาร

3. ผลการยืนยันรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และมีความรู้ทางด้านการวางแผนอาคารสถานที่ จำนวน 9 ท่าน มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกันว่า ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ความถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงกันทุกด้าน ทั้งนี้เพราะรูปแบบทุกรูปมีความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน ตามหลักสถิติสอดคล้องกับทฤษฎี หลักการ และแนวคิดตามกรอบการวิจัยที่ได้มา

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏแบ่งการอภิปรายตามผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการ ได้ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)การควบคุมอาคาร 2) การบำรุงรักษา 3)สิ่งอำนวยความสะดวก 4)การออกแบบอาคารสถานที่ 5)การจัดการพลังงานในอาคาร และ 6) การบริหารงานทั่วไปที่เป็นเช่นนี้เพราะ แต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรบรรยายองค์ประกอบนั้น ๆ ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ในแต่ละตัวแปรตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ตามวิธีการของไกเซอร์(Kaiser)และมีค่าความแปรปรวนสะสมทั้งหมดได้เท่ากับร้อยละ 40.534การนี้จากข้อค้นพบที่ตัวแปรของแต่ละองค์ประกอบ มีความสำคัญต่อการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง มีอาคารสถานที่ที่ดำเนินการก่อสร้างมากเกิน 20 ปี หลายอาคาร ซึ่งจากข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏจะให้ความสนใจในเรื่องของการควบคุมอาคารสถานที่ เป็นสำคัญอันดับที่ 1 และ งานบำรุงรักษาอาคารเป็นอันดับที่ 2 เพราะอาคารสถานที่มีอายุการใช้งานมาหลายปี จึงเห็นความสำคัญในเรื่องของ การควบคุม การตรวจสอบ และการบำรุงรักษาอาคารให้ใช้งานได้อย่างปกติทุก ๆ ปี และมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากรต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในสถานศึกษานั้น ๆ ทั้งนี้การอภิปรายผลดังกล่าวได้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ ทรัม(Trump, K. S.) (2546) ที่กล่าวว่าการควบคุมอาคาร จะต้องมีวิธีการดังนี้ 1) มีการควบคุมตรวจสอบระบบป้องกันความปลอดภัยทำงานทุกจุด 2) มีการตรวจสอบและประเมินโครงสร้างอาคารทั้งภายในและภายนอก ตัดต้นไม้ พุ่มไม้ที่อาจเป็นที่หลบซ่อนตัว และติดตั้งไปแสงสว่างตามจุดต่างๆ เพิ่มขึ้น 3) มีการการบำรุงรักษาซ่อมแซม หรือเปลี่ยนอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายทันที หน้าต่างที่มีรอยร้าวเพียงหนึ่งบานอาจทำให้เกิดปัญหาติดตามมาได้มากมาย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วันชัย รัชตะสมบูรณ์(2540)ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการ และบริการของวิทยาลัยสารพัดช่างนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับด้านสถานที่ตั้ง สภาพแวดล้อมทั่วไป ด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียนอยู่ในระดับปานกลาง บริเวณสนามและ มีที่พักผ่อนมีน้อยควรปลูกต้นไม้ภายใน ตกแต่งสนามหญ้า

บริเวณให้สวยงาม ร่มรื่น ปรับปรุงอาคารขยายห้องปฏิบัติการให้กว้างขึ้น ควรสร้างโรงอาหารเพิ่ม ด้านอาคารเรียนที่ตั้งอยู่ในโค้งอันตรายจากผลการวิจัยดังกล่าว ทางนักศึกษามีความคิดเห็นให้ดำเนินการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อนำมาใช้สอยในระหว่างที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาดังกล่าว ในเรื่องการออกแบบอาคารสถานที่มหาวิทยาลัยราชภัฏจะให้ความสำคัญต่อการออกแบบอาคารสถานที่ทุกประเภทงานให้ถูกต้องตามกฎหมายในการควบคุมอาคาร และตามกฎกระทรวงในทุกๆเรื่อง เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏได้ใช้หลักการบริหารงานพัสดุมาเป็นแนวทางในเรื่องการก่อสร้างอาคารสถานที่ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมาโดยตลอดในการบริหารงานในด้านนี้ ทั้งนี้การอภิปรายผลดังกล่าวได้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา(2544) ที่กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานกับสถานศึกษาในเรื่องกลุ่มงานออกแบบและก่อสร้างมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการรวบรวมและออกแบบอาคารสถานที่ตามแบบมาตรฐานตามกฎหมายทั่วไป เพื่อสถานศึกษาภายใต้เขตพื้นที่การศึกษาเลือกนำไปใช้หรือนำมาตรวจสอบควบคุมปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการ ในเรื่องของการจัดการพลังงานในอาคารจะให้ความสนใจในเรื่องของการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมทั้งในเรื่องการประหยัดพลังงานในอาคาร และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้การอภิปรายผลดังกล่าวได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นุชนรา รัตนศิระประภา (2543) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง องค์ประกอบโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า เกณฑ์ความพร้อมด้านอาคารสถานที่เพื่อตอบสนองการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีลักษณะสำคัญ 10 ประการ คือ 1) มีความเพียงพอ (adequacy) 2) มีความเหมาะสม (suitability) 3) มีความปลอดภัย (safety)4) มีสุขลักษณะ (healthfulness) 5) ระยะที่ติดต่อและใช้สอย (accessibility) 6) มีความยืดหยุ่น (flexibility) 7) มีประสิทธิภาพ (efficiency) 8) มีความประหยัด (economic) 9) สามารถขยายได้ (exponsibility) 10) มีรูปร่างที่สวยงาม (appearance) ต้องมีการวางผังบริเวณให้สวยงามเหมาะกับสภาพแวดล้อม มีการตกแต่งบริเวณอาคาร ห้องเรียนและสถานที่ให้เป็นที่ชื่นชมแก่ผู้พบเห็นอยู่ตลอดเวลา และสุดท้ายเรื่องการบริหารงานทั่วไป ในที่นี้คือต้องการให้มีการบริหารจัดการบุคลากรให้ดำเนินการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ในทุกๆ เรื่องที่ได้มาในองค์ประกอบที่ 1 ถึง 5 เนื่องจากการดำเนินงานอาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏให้มีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามกฎหมายนั้นจะต้องอาศัย การวางแผนกำลังคนหรือบุคลากรให้ดีก่อน และทุกระบบจะดำเนินการไปได้ด้วยดี ดังที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2549) ได้กล่าวว่า การบริหารการใช้อาคารสถานที่ในสถานศึกษา จัดทำเพื่อเป็นแผนภูมิและแนวทางในการแนะนำการใช้อาคารสถานที่ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการควบคุม การตรวจสอบ การซ่อมบำรุงและการประเมินผล เพื่อจัดให้มีการปรับปรุงต่อไป สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วารุณี ขำสวัสดิ์ (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มากที่สุด คือ ด้านการวางแผน รองลงมาคือ ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการประสานงาน ด้านงบประมาณ และด้านการรายงาน ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

จากข้อค้นพบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งประกอบด้วย 1)การควบคุมอาคาร 2) การบำรุงรักษา 3)สิ่งอำนวยความสะดวก 4)การออกแบบอาคารสถานที่ 5)การจัดการพลังงานในอาคาร และ 6) การบริหารงานทั่วไปซึ่งองค์ประกอบทุกตัวมีความสัมพันธ์กันและมีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบการบริหารงานทั่วไป โดยการควบคุมอาคารมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการบริหารงานทั่วไป โดยผ่านการบำรุงรักษา และผ่านสิ่งอำนวยความสะดวก การบำรุงรักษา มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการบริหารงานทั่วไป โดยผ่านการออกแบบอาคารสถานที่ ผ่านสิ่งอำนวยความสะดวก และผ่านการจัดการพลังงานในอาคาร สิ่งอำนวยความสะดวก มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการบริหารงานทั่วไป โดยผ่านการจัดการพลังงานในอาคาร และสุดท้ายคือการออกแบบอาคารสถานที่ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการบริหารงานทั่วไป โดยผ่านการควบคุมอาคาร และผ่านการจัดการพลังงานในอาคารที่เป็นเช่นนี้เพราะการบริหารงานทั่วไปของการวางแผนงานอาคารสถานที่เป็นเป้าหมายปลายทางของทุกองค์ประกอบ เนื่องจากปัจจุบันทั้งในเรื่องของ การควบคุม การบำรุงรักษา การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก การออกแบบอาคารสถานที่ และการกำหนดนโยบายการประหยัดพลังงานในแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องอาศัยการวางแผนการบริหารจัดการของแต่ละองค์กรไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการกำหนดบุคลากรในการดูแลซึ่งมีหน้าที่ที่มีความชำนาญเฉพาะแต่ละด้านให้ดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นผู้ที่ได้รับมอบหมายก็จะดำเนินการปฏิบัติงานและรายงานผลการดำเนินงานให้แก่ผู้มอบหมายงานให้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ซึ่งสิ่งนี้จะเป็นที่นิยมให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการเนื่องจากมีหลักฐานเชิงประจักษ์ หรือบางงานต้องไปตรวจสอบด้วยตนเอง ดังนั้นจะเห็นว่าทุกงานของแต่ละองค์ประกอบที่ 1 ถึง 5 จึงมีอิทธิพลทางตรงต่อการบริหารงานทั่วไปคือ จะต้องมีคนเข้ามายุ่งเกี่ยว มีเอกสารเข้ามายุ่งเกี่ยว ซึ่งทั้งสองอย่างที่กล่าวมานี้จะต้องอาศัยหลักการบริหารจัดการเข้ามาเกี่ยวข้องต่อการวางแผนอาคารสถานที่ในทุกๆด้านด้วย ดังที่ สิน พวงสุวรรณ (2556)ที่กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการอาคารจะต้องมีผู้รับผิดชอบคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งดูแลรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรโดยจะต้องสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ ดังนี้1) การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ เพื่อให้เป็นสถานที่ที่สวยงาม สะอาด และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย2) มีระบบสิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์สำคัญประจำอาคารที่ครบถ้วนสมบูรณ์ใช้งานได้ตลอดเวลา3) เป็นสถานที่ที่สามารถให้บริการได้สะดวก และรวดเร็ว 4) การควบคุมรักษาความปลอดภัยและให้ความอบอุ่นในกับผู้ใช้อาคาร 5) มีการจัดการพลังงานในอาคาร เพื่อความประหยัดค่าใช้จ่าย ในการบริหารจัดการ 6) มีการวางแผนออกแบบอาคารที่มีอายุใช้งานได้ยาวนาน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสัมมา รธนิธย์ (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านความมีเสถียรภาพของบุคลากร อยู่ในระดับปานกลางโดยด้านเทคโนโลยีในมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนด้านความมีเสถียรภาพของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ผลการยืนยันรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลจากการยืนยันรูปแบบการวางแผนอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยวิธีการเชิงอนาคตด้วยเทคนิค (Ethnographic Future Research :EFR)ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน ทุกคนมีความเห็นว่า

รูปแบบทั้ง 6รูปแบบ ประกอบด้วย 1)การควบคุมอาคาร 2) การบำรุงรักษา 3) สิ่งอำนวยความสะดวก 4)การออกแบบอาคารสถานที่ 5)การจัดการพลังงานในอาคาร และ 6) การบริหารงานทั่วไป มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ของรูปแบบ มีความถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และใช้วิธีการทางสถิติ ซึ่งองค์ประกอบหลักที่ได้มาครั้งนี้ ย่อมเป็นองค์ประกอบที่มีความน่าเชื่อถือ นักวิชาการให้การจะยอมรับ และสามารถนำไปสู่การบริหารในการวางแผนอาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ทรัม เคนเนธเอส. (2546). **กลยุทธ์ในการจัดการกับสวัสดิภาพและความปลอดภัยในโรงเรียน**. แปลจาก Practical school security : basic guidelines for safe and secure school. แปลโดย ประศักดิ์ หอมสนิท. กรุงเทพฯ: เอ็กซเปอร์เน็ทบุ๊คส์.

นุชนรา รัตนศิระประภา. (2543). “องค์ประกอบโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547. (2547). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 121,ตอนพิเศษ 23ก (1 มิถุนายน) : 2.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2549). **ประมวลสาระชุดวิชา การบริหารทรัพยากรการศึกษาหน่วยที่ 9 – 15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.** พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี:สำนักพิมพ์-มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วารุณี ขำสวัสดิ์. (2558). “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดเพชรบุรี.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 8, 1(มกราคม-เมษายน) : 565.

วันชัย รัชตะสมบูรณ์. (2540). “ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมการจัดสวัสดิการและการบริการของวิทยาลัยสารพัดช่างนครศรีธรรมราช.” รวบรวมบทคัดย่องานวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ม.ป.ท..

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2556). **มหาวิทยาลัยราชภัฏ**.เข้าถึงเมื่อ 13 เมษายน, เข้าถึงได้จาก http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). **ภาคผนวก 3 รายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้าง การจัดองค์กร และอำนาจหน้าของหน่วยงานใหม่ในกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการ ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ:สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.

สัมมา รธนิธย์. (2558).“การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารมหาวิทยาลัย.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 8, 1 1(มกราคม-เมษายน) : 650.

Veridian E-Journal, Slipakorn University
ISSN 1906 - 3431

สิน พวงสุวรรณ. (2556). “ระบบกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา.”เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเครือข่ายพัฒนาระบบกายภาพในสถาบันอุดมศึกษา ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 29 –30 สิงหาคม.

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2553). **รายงานประจำปี 2553 สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.